

Hình thành ý tưởng, dự kiến cốt truyện lập dàn ý bài văn tự sự

Soạn Câu 1 trang 45 SGK Ngữ Văn 10 tập 1

- Trong phần trích trên, nhà văn Nguyễn Ngọc nói về quá trình ông suy nghĩ, lên ý tưởng để chuẩn bị cho việc sáng tác truyện “Rừng xà nu”.
- Bài học cho quá trình hình thành ý tưởng:
 - + Hình thành ý tưởng: nhà văn muốn xây dựng câu chuyện trên một nguyên mẫu có thật là cuộc khởi nghĩa của anh Đê.
 - + Nhân vật chính: tên của nhân vật sẽ là Tnú để mang đậm “không khí” của núi rừng Tây Nguyên.
 - + Hệ thống nhân vật: Dít, Mai, cụ Mết, bé Heng
 - + Dự kiến cốt truyện: Bắt đầu và kết thúc bằng hình ảnh cây xà nu.
 - + Tình huống, chi tiết truyện nổi bật: Mỗi nhân vật “phải có một nỗi đau riêng bức bách dữ dội, bật ra từ nỗi đau chung của xóm làng, dân tộc”.
 - + Chi tiết đặc biệt tạo điểm nhấn: Nỗi đau đớn nhất của Tnú là phải chứng kiến cảnh đứa con bị đánh một cách tàn bạo, còn người vợ thì gục xuống ngay trước mặt anh.

Soạn Câu 2 trang 45 sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 10 tập 1

Qua lời kể của nhà văn, chúng ta có thể học tập:

- + Hình thành ý tưởng và dự kiến cốt truyện cơ bản cho truyện
- + Suy nghĩ, tưởng tượng về các nhân vật chính – phụ
- + Lên ý tưởng các sự việc chính, sự việc đặc biệt để tạo điểm nhấn và sự liên kết mạch lạc cho truyện.
- + Sắp xếp sự việc, lập dàn ý cơ bản cho truyện trước khi viết chi tiết.

Lập dàn ý bài văn tự sự**Soạn Ngữ Văn lớp 10 Câu 1 trang 45**

Trường hợp (1): Chị Dậu gặp một cán bộ cách mạng và được giác ngộ.

- Mở bài:

+ Chị Dậu lao mình vào bóng tối, cố gắng tìm hướng ngôi làng để chạy về

+ Gặp được chồng và các con, chị vừa mừng vừa tủi

+ Nhưng có chuyện lạ với chị Dậu: Dù đã rất khuya, nhưng chồng chị vẫn còn đang ngồi trò chuyện với một người lạ mặt

- Thân bài:

+ Khi hỏi rõ, chị Dậu được biết người khách lạ đang trò chuyện với chồng là một chiến sĩ cách mạng.

+ Người chiến sĩ giảng giải cho vợ chồng chị Dậu hiểu nguyên nhân sâu xa sau những nỗi khổ mà nhân dân đang phải chịu đựng.

+ Anh bày cách để những người nông dân có thể thoát khỏi cảnh áp bức, làm chủ cuộc sống của mình.

+ Thi thoảng, người chiến sĩ lại ghé qua, hỏi thăm cuộc sống của gia đình anh chị Dậu, đem những thắng lợi mới ở khắp các nơi về báo với gia đình.

+ Được khuyến khích, chị Dậu mang những hiểu biết của mình về cách mạng, về cuộc đấu tranh dân tộc và dân chủ nói với đông đảo bà con xung quanh.

+ Nhiều bà con nông dân đã có cơ hội được giác ngộ cách mạng giống như chị.

+ Cuối cùng, trong ngày Tổng khởi nghĩa tháng 8 năm 1945, chị Dậu đã dẫn đầu đoàn nông dân lên cướp chính quyền huyện, phá kho thóc Nhật chia cho những người dân nghèo cùng cảnh ngộ.

- Kết bài:

+ Chị Dậu xúc động và vui mừng khi đón được cái Tí trở về nhà, đoàn tụ cùng thầy u và hai em.

+ Chị Dậu cùng bà con làng xóm vui mừng trước những chiến thắng tiếp nối của cuộc chiến đấu.

Trường hợp (2): Chị Dậu nuôi giấu cán bộ

- Mở bài:

+ Sau khi chạy thoát khỏi nhà quan cụ, chị Dậu trở về nhà

+ Làng Đông Xá tuy bị địch chiếm đóng, nhưng phong trào đấu tranh cách mạng vẫn rất sôi nổi

+ Một nhóm các chiến sĩ được bí mật cử về làng

- Thân bài:

+ Chị Dậu cũng như rất nhiều người dân làng Đông Xá được giác ngộ và tích cực tham gia cuộc kháng chiến

+ Chị sự kiểm soát của địch, chị Dậu vẫn bí mật nuôi giấu cán bộ

Chị Dậu bí mật tiếp tế đồ ăn, các vật dụng cần thiết cho các chiến sĩ

Các thư từ, văn kiện được truyền đi ngay trong lòng địch

Nhiều lần chị bất chấp hiểm nguy mà đậy nắp hầm bêm.

Bị địch nghi ngờ, kiểm soát nhưng chị Dậu vẫn kiên quyết và dũng cảm che chở cho các chiến sĩ

+ Vì hiểu được ý nghĩa của cuộc kháng chiến, chị Dậu không hề lung lay ý chí căm thù giặc, ủng hộ cách mạng.

- Kết bài:

Chị Dậu đã có lòng yêu nước sâu sắc, tinh thần kháng chiến quật cường

Việc làm của chị đã thôi thúc lòng yêu nước, ý thức tích cực tham gia kháng chiến của đông đảo bà con làng Đông Xá

Soạn Câu 2 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 trang 46

Cách lập dàn ý một bài văn tự sự:

Bước 1: Trước khi lập dàn ý, chúng ta cần chọn đề tài và lên ý tưởng cho câu chuyện, hình thành cốt truyện cơ bản.

Bước 2: Người viết cần có được các nhân vật chính, nhân vật phụ. Từ đề tài và ý tưởng đã lên, người viết cần tưởng tượng, sáng tạo các chi tiết để gắn kết, tạo sự logic cho các sự việc chính.

Bước 3: Lựa chọn trình tự diễn biến của câu chuyện (có thể sắp xếp theo trình tự thời gian hoặc không gian). Tìm kiếm các chi tiết nhỏ: các không gian của câu chuyện, quan hệ và sự liên kết, tâm trạng của nhân vật...

Bước 4: Sắp xếp các chi tiết đã có vào một dàn ý chi tiết.

Luyện tập lập dàn ý bài văn tự sự

Soạn Câu 1 trang 46 SGK Ngữ Văn 10 tập 1

Có thể xây dựng cốt truyện như sau:

- + Minh (học sinh) vốn là một học sinh có ý thức tốt, học tập khá, ngoan ngoãn.
- + Sau khi công việc của cha mẹ gặp thất bại, gia đình lục đục, Minh buồn bã, chán nản, bị những người bạn xấu lôi kéo nên đã bỏ học, thường xuyên tụ tập với những bạn xấu.
- + Có lần, Minh đã lấy trộm đồ của bạn để đem bán.
- + Sau khi bị phát hiện là kẻ ăn trộm đồ, mà Minh không dám đến lớp học, không dám giao lưu với các bạn nữa.
- + Minh đã nhận ra lỗi lầm, rất ân hận về việc làm của mình
- + Thầy giáo chủ nhiệm biết chuyện, rất cảm thông nên đã bảo lãnh cho Minh được trở lại trường học, giúp đỡ em hòa nhập trở lại với lớp.
- + Minh đã cố gắng trở lại với sự ngoan ngoãn, có ý thức như trước và vươn lên trong học tập.

Soạn Câu 2 sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 10 tập 1 trang 46

Dàn ý: Câu chuyện về tình bạn

- Mở bài:

+ Nam và Quân là một đôi bạn cùng tiến của lớp.

+ Tình bạn, sự quan tâm, yêu thương, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ trong học tập của hai bạn thật khiến mọi người khâm phục và cảm động.

- Thân bài:

Giới thiệu sơ qua về hoàn cảnh của hai bạn:

+ Nam và Quân là đôi bạn lớn lên cùng nhau từ nhỏ.

+ Nam nhanh nhẹn, thông minh; còn Quân vì mắc chứng tăng động từ nhỏ nên việc tiếp thu kiến thức rất khó khăn.

+ Cả lớp chỉ có Nam chơi với Quân. Nam muốn giúp đỡ để Quân không bị các bạn trêu chọc.

+ Nam giúp Quân học bài.

+ Quân hiểu bài hơn, điểm kiểm tra trên lớp được cải thiện.

+ Nam cũng có kết quả học tập ngày càng tốt.

+ Cả gia đình, cô giáo và các bạn trong lớp đều cảm thấy sự tiến bộ rõ rệt từ hai bạn.

+ Các bạn trong lớp dần không trêu chọc Quân nữa, giúp đỡ Quân nhiều hơn trong học tập.

- Kết bài:

+ Kết quả học tập của Quân và Nam ngày càng tiến bộ

+ Tình cảm, sự quan tâm giúp đỡ lẫn nhau của đôi bạn khiến mọi người rất khâm phục.